

Excursie Helgoland 7 – 10 oktober 2016

Anton ter Braak

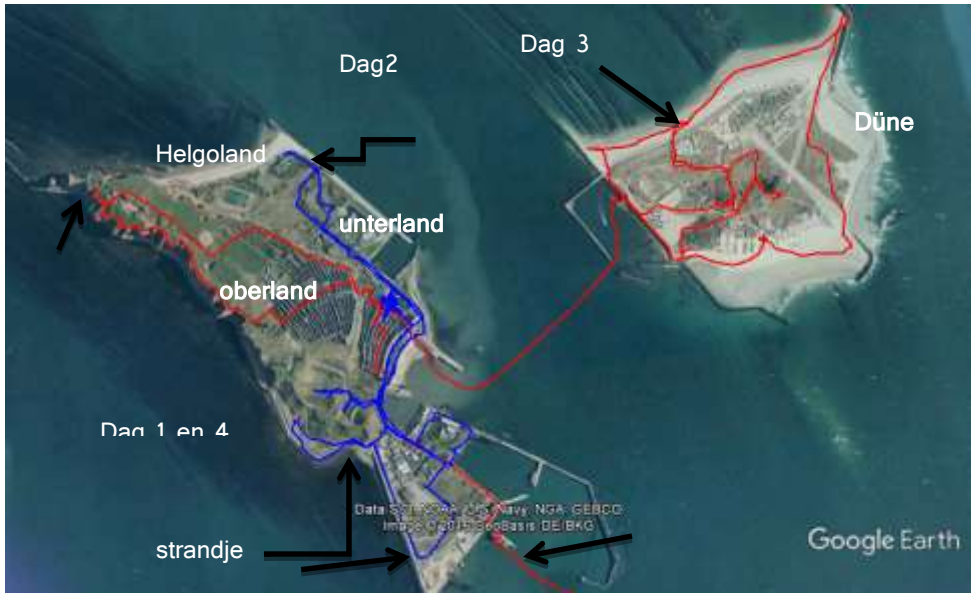
We zijn met z'n 18-en: Harry, Tiny, Judith, Joke, Lidia, Gerdie en Aart, Jan L, Jan P, Peter, Jos, Willem, Wiegert, Gerrit, Johan, Hans, Henk en ikzelf. 's Morgens vroeg verzamelen we op de parkeerplaats bij IKEA en daarna met 5 auto's in vliegende vaart richting Cuxhafen, waar we rond een uur of 9 arriveren en dus ruim op tijd om de boot van 10:15 naar Helgoland te nemen. Onderweg ons eigen brood opeten werd niet op prijs gesteld in het scheepsrestaurant. Dan maar eens zien of we buiten nog wat zeevogels kunnen vinden. Het waren er maar enkelen zoals Dwergmeeuw, Kokmeeuw, Grote Mantelmeeuw, Grote Zee-eend, veel Eidereenden en natuurlijk Aalscholvers. Ook trokken diverse groepen Brandganzen richting Nederland!

Aankomst vrijdag 7 oktober

In 2,5 uur staan we dan aan wal op Helgoland. Op weg naar het appartement zien we meteen al leuke aantallen Graspiepers en Roodborsten op grasveldjes rond de

gebouwen en langs de route zitten. We kunnen direct beginnen met vogels spotten. Na even de boel verdeeld te hebben over de 4 appartementen konden we al om 14:00 uur aan de eerste vogelspottocht beginnen (zie Dag 1 rode lijn op de foto Helgoland). Dag 2 is de blauwe lijn en dag 3 is de rode lijn op Düne. Dag 4 is ongeveer gelijk aan dag 1 met nog een rondje in het havengebied.

Figuur 1: Helgoland links en Düne rechts

Helgoland is het enige rots eiland in de Noordzee en ligt op 70 km van Cuxhaven (2,5 uur varen bij keuze van het goedkoopste tarief). Het eiland bestaat voornamelijk uit rode zandsteen en was tot in de 16de eeuw verbonden met het naburige zand eilandje Düne. Het hoofdeiland is opgedeeld in Oberland en Unterland, deze hebben een hoogte verschil van zo'n 60-65 m. Op het Oberland groeit enkel en alleen gras met plaatselijk op enkele hellingen wat struiken. Het eiland is maar 2,7 km² groot en binnen een paar uur ben je uitgekeken op de kleurige huisjes.

Het Unterland heeft aanmerkelijk meer bomen en struiken en hier zijn dan ook de besseneters zoals Koperwiek, Zanglijster en Kramsvogel te vinden en natuurlijk ook wel andere soorten. Op Helgoland zie je veel zangvogels, die na een lange reis over zee, vooral willen uitrusten en bij tanken. In Unterland zijn naast de haven en veel

woningen, ook het sportpark, de brandweerkazerne en het ziekenhuis te vinden.

De rode zandsteen kliffen

Op de eerste (verkenning)tocht over het eiland zijn we meteen omhoog geklommen op de ± 180 treden tellende trap (± 60 meter), eerst nog langs wat winkels/restaurants en huizen met moestuin, waar we al menig vogeltje mochten ontdekken; zoals Graspieper, Vinken, Kepen, Groenlingen en Roodborst. Het meest opvallende was dat de vogels niet schuw waren, ze hipten en trippelden gewoon tussen je benen door alsof er geen mensen bestonden. Boven was het een komen en gaan van vogels en vogelaars. Hier struikelde je bijna over de Vinken, de Sijtsjes en de Kepen. Blijkbaar waren de vogels zo uitgeput en dachten ze alleen maar aan eten, eten en nog eens eten.

Op de rode rotsen van zandsteen lagen en hingen de resten van vogels en hun nesten. In de zomer broeden hier diverse zeevogels als Alk, Zeekoeten, Drieteenmeeuw en Jan van Gent. De Zeekoeten gebruiken daarbij netten en allerlei ander touw om hun nest te bouwen. Onder andere op de wanden van de Dikke Anna, een solitaire rotspilaar. Het gevolg hiervan is dat de jonge vogels soms verstrikt raken, vallen en blijven hangen in de netten. Dit is funest want de ouders kunnen ze dan niet meer voeren en ontsnappen is onmogelijk.

De Dikke Anna

Een deel van het Oberland met gras en rode zandsteen

Rond het eindpunt van het eiland, bij de Dikke Anna met strekdam, vlogen een 7-tal volwassen Jan van Genten rond. En op de rotsen zaten nog 2 jonge Jan van Genten. Met de kijkers konden we zien hoe sierlijk en acrobatisch de vogels door de lucht scheerden.

Een volwassen Jan van Gent

Een onvolwassen Jan van Gent op restanten van een nest.

In een grasland op het Oberland ontdekte Jos al gauw enkele Goudplevieren die in hun winterkleed nauwelijks opvielen tussen het groene en het gele gras. Na enige tijd zoeken bleken er 8 vogels te zitten. We konden ze prachtig in onze telescopen bekijken.

Goudplevier

Verder hebben we overal langs de rotskust naar groepen uitgeputte zangvogels gekeken. We stonden versteld van de korte afstand waarop we zo konden benaderen. Onder andere een groep Sijtsjes tegen die zich tegoed deden aan de zaadjes van de Chicorei.

Sijs op Chicorei

Kleine Rietgans

Het eiland is na de tweede wereldoorlog door Engelsen gebruikt voor experimenten met bommen. De bomkraters zijn nog goed herkenbaar en geven sommige weilanden een maanachtig oppervlak; tussen de bulten en gaten in het weide landschap zagen we zeven Kleine Rietganzen met hun fraaie roze poten en grijze bovendelen.

De vogelaars uit twente

In het Engels zeggen ze: Time flies when you'r having fun (de tijd vliegt als het leuk is). De dag was dan ook al weer snel voorbij. Uiteindelijk moesten we naar het restaurant waar Hans gereserveerd had. Dat was gelijk om de hoek bij de appartementen. Maar de eigenaar/beheerder had onze reservering doorgestreept. We moesten daarom naar wat anders zoeken. En om de kans op succes groter te maken hebben we 3 groepen gevormd en zijn op weg gegaan naar verschillende restaurants.

Na het eten hebben we met een groep nog wat gedronken in de Kneipe de Insel Krug. Redelijk vroeg naar bed om toch maar weer s 'morgens op tijd uit de veren te gaan op dag 2.

Zaterdag 8 oktober

Redelijk vroeg op gestaan (7:00 uur) om voor het appartement om 08:00 uur te verzamelen. We gaan op pad met z'n allen, alleen Gerrit, Johan en Jan P nemen een andere route en gaan met z'n 3-en naar Dune. Wij met ons 15-en gaan het Unterland verkennen. We lopen richting haven en slaan dan rechtsaf naar de heliport. Hier zien we een 2-tal Tapuiten met ringen; één heeft er zelfs 5 en de ander 3. Die met 5 ringen leek er last van te hebben tijdens het hippen en lopen (beetje mank). De vogels zijn geringd in het kader van een Duits onderzoeksprogramma.

Tapuit met 5 kleurringen (op het linker pootje, voor de kijker, zit nog een blauwe ring verborgen achter de buik)

En zoals we al eerder zagen ook hier weer de nodige aantallen Vinken, Kepen en Roodborsten. Onder het wandelen en zoeken naar vogels (daar zijn we voor) zien we een Zwarte Roodstaart en niet zomaar één, maar zoals achter af bleek een Oosterse Zwarte Roodstaart.

Oosterse Zwarte Roodstaart

Nadat deze uitermate veel gefotografeerd was stootten we iets verder op een aantal strandleeuweriken. De Duitse naam klinkt ook leuk: Ohrlärche. 's Zomers heeft deze vogel kleine veertjes aan de zijkant van de kop die op oortjes lijken.

Strandleeuwerik

Verder wat rondgezworven over het Unterland en toch nog wel enkele interessante vogels gezien, waaronder Oosterse Zwarte Roodstaart, Goudhaantje en gezocht naar de Bladkoning die er volgens enkele Duitse vogelaars moest zitten. Maar de natuur laat zich niet dwingen. De Roze Spreeuw die bij de haven moest zitten heeft ons waarschijnlijk uitgelachen en kwam niet te voorschijn. Of was al vertrokken naar het vaste land. Het Unterland is wat dichter bebost met wat meer struiken zoals duindoorn, rozebottel, viler en diverse bomen in tuinen bij gebouwen. Hier bevinden zich dan ook de Spreeuwen, Koperwieken, Merels, Winterkoning, Goudhaan, Zanglijster en nog gewone soorten zoals Huismus en Roodborst. De andere groep had ook interessante vogels gezien. Zij waren de tweede dag op Düne geweest, waar ze de Paarse Strandloper hadden gezien en het Bokje.

Paarse Strandloper

Aan het strandje achter de heliport zaten noch enkele interessante soorten; hier verjoeg de Rouwkwikstaart alle andere kwikstaarten, zoals de Witte- en de Grote Gele Kwikstaart.

Rouwkwikstaart (boven) en Grote Gele Kwikstaart

Op het strandje liep ook nog een Krombekstrandloper en verderop zee lagen een tweetal Grijze Zeehonden op de rotsen in het water te zonnen alsof het hoog zomer was.

Krombekstrandloper

Zondag 9 oktober

Met de eerste pendel-vaart om 08:30 naar het eiland Düne. De naam alleen al doet het eilandje alle eer aan. Dit is dus een eilandje gemaakt door een duin dat vroeger aan Helgoland vast zat. Hier ligt ook het vliegveld van Helgoland en er is een restaurant en wat andere gebouwtjes. Verder is er zand en strand met helmgras en wat struikopslag. In het midden van het eilandje liggen 2 kleine plasjes omringd door riet en wilgen. Als eerste vertrokken we langs de haven richting zuidwest. Aan het strandje zagen we de eerste Kieviten en zeehonden en wat Drieteenstrandlopers en Steenloperd. Toch maar direct landinwaarts opzoek naar de plasjes. Na wat zoeken en raden waar het was stonden we er al bijna in. Hier was een Sperwer aan het stoeien met een kraai en kon men zien wat een voortreffelijke vlieger die Sperwers zijn. Na wat kijken, zoeken, raden, luisteren, en ouwe hoeren over het Bokje hebben we er zowaar één zien vliegen en zien lopen tussen het riet. Al gauw waren we er op uitgekeken want het vogeltje verdween onmiddellijk in de dichte begroeiing. Dan maar het meegebrachte brood op eten samen met de koffie uit de thermosfles. Toen weer op pad richting strand langs de plasjes. We zagen zowaar 2 Bokjes die zich van hun beste zijde lieten bewonderen met hun opvallende wip gedrag om wormpjes en larven los te trappelen.

Bokjes

Na deze escapades van het Bokje weer verder struinen over het eilandje op zoek naar (hoe kan het ?) vogels. He daar vliegt wat op !!!!! Grote opwinding. En jawel hoor de Velduil vliegt zomaar op en is goed te zien met het blote oog , de kijker en met camera, als je snel bent en geluk hebt met het afdrukken.

Velduil; een gele iris en zwarte polsvlek!

Verder zitten op het eiland Düne dezelfde vogels als op het hoofdeiland. Op het strand ligt een veldje met zeewier en daar vonden we toch nog wel wat interessants; de discussie kwam goed op gang over een tapuit. Maar als 2 personen met verstand van zaken er uit zijn wordt het de Groenlandse Tapuit.

Groenlandse Tapuit

Deze vogels gaan als laatste uit de kroeg want dan is de TAP UIT.

Grijze zeehond

Maar ook een 100 Grijs Zeehonden. Verder de hele dag op het eiland gezwoeven met een korte lunch onderbreking in het restaurantje. En hier natuurlijk ook weer vogelaars en vogelaars. Met de laatste boot terug naar het hoofdeiland om 16:45 uur. Na wat rust en enkele kletspartijen zijn er toch nog wel een paar van ons op pad geweest en hebben toch nog wel interessante soorten gezien waaronder de IJsgors en de Bladkoning.

Maandag 10 oktober

De dag van vertrek naar Nederland. s' Morgens om 08:00 verzamelen voor het appartement om dan met z'n allen naar het Oberland op zoek naar nog meer soorten. Wat helaas niet gelukt is. Toch nog even bij het ziekenhuis kijken of de bladkoning er nog zit.

Op de uitkijk en zoeken naar de Bladkoning

Wel een aantal dood vermoeide Goudhaantjes in het gras op zoek naar insectjes. De Strandleeuwerik liet zich ook weer zien boven op de berg, maar verder waren het de vogels die we voor die tijd ook hadden gezien. Even lunchen en om 14:00 uur de appartementen een beetje opruimen en redelijk schoon achterlaten. Langzaam op weg richting haven waar de boot ligt naar Cuxhaven. Allemaal in een lange rij naar haven met de koffer op sleeptouw. Onderweg zagen we een viertal Goudhaantjes in struiken en planten op zoek naar wat te eten.

Goudhaantje

Tijdens het wachten van 14:00 tot 16:15 nog wat in de omgeving rondgestruind op zoek naar vogels. WHAT ELSE. En toch vindt iemand zomaar een groepje Barmsijzen foeragerend in wat planten met zaden. Zelf had ik deze soort nog niet gezien dus die kan er nog mooi bij op mijn lijstje.

Barmsijs

Verder vond ik het een heel geslaagd weekend met toffe gasten en een gezellige sfeer. Er is geen slecht woord gevallen volgens mij. Helgoland een leuk vogeleiland met een heel apart sfeertje en met heel veel vogelaars. Het eiland zelf heeft naast dit vogelgebeuren enkel een aantal taxfree shops waar cosmetica/ drank en sigaretten te koop worden aangeboden. Helgoland zelf is leuk om even een paar nachtjes aan te leggen en van de zee en de vogels te genieten maar ook niet meer dan dat want de gekleurde huisjes heb je nog wel een keer gezien.

Beflijster spotten op het strand 60 m loodrecht naar beneden

En dan komt er een eind aan een geslaagd en gezellig weekend op Helgoland. We schepen in en om exact 16:15 vertrekt de boot weer richting Cuxhaven. Aan boord wat gegeten en dan linea recta terug naar in ons geval Delden. Waar we tegen 22:00 uur weer op de parkeerplaats staan vanwaar we vertrokken op vrijdagmorgen. Natuurlijk ben ik een heleboel vergeten, maar vul zelf aan met je eigen herinneringen. Ik kijk terug met een glimlach.

Anton ter Braak (anton.ter.braak@gmail.com)